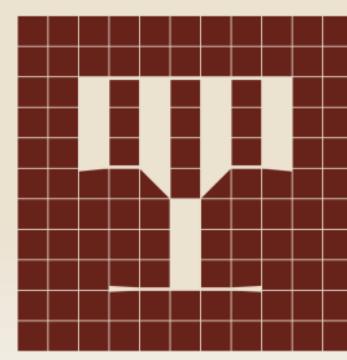

Digitalizacija i konzervatorsko-restauratorski postupci – što, kada i koliko?

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

Jelena Duh
Konzervator-restaurator
+385 1 6164 374
jduh@nsk.hr

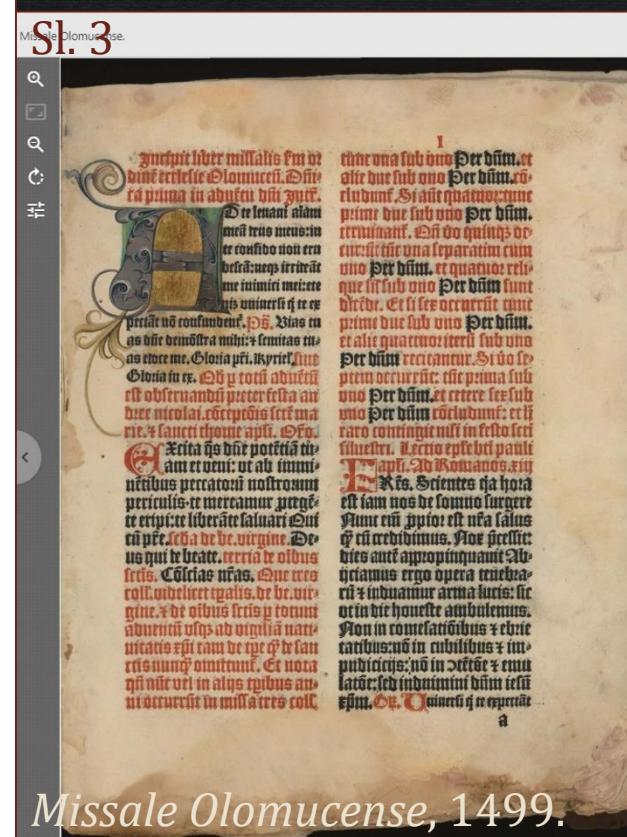
Darko Čižmek
Viši konzervator tehničar - fotograf
+385 1 6164 170
dozimek@nsk.hr

UVOD

Digitalizacija, u kontekstu izrade zaštitnog snimka, sastavni je dio sveobuhvatne zaštite pisane baštine. U ovome radu istražiti će se međuodnos digitalizacije s konzervatorsko-restauratorskim zahvatom na pojedinačnoj jedinici građe. Za razliku od razrađene i opće prihvaćene procedure u međuodnosu mikrofilmiranja i konzerviranja-restauriranja starih novina, isto nije slučaj kod izrade zaštitnog snimka digitaliziranjem izvornika. Budući da se digitalnim preslikom bilježi znatno veći broj podataka nego zaštitnim snimkom na crno-bijeli mikrofilm, poput boje i teksture papira, izvornih nepravilnosti i slično, nameće se pitanje treba li zaštitno snimiti jedinicu kojoj prethodi konzervatorsko-restauratorski zahvat prije radova, poslije ili i jedno i drugo. Budući da se konzervatorsko-restauratorskim radovima potencijalno utječe na cijeli niz osobitosti pojedinačnih artefakata, valja razmisliti o prednostima i manama svakog od pristupa.

PRIJE

Konzervatorsko-restauratorski postupak na knjižničnoj građi od papira se između ostalog sastoji od čišćenja, ravnjanja i izrade nadopuna u nekom ili svim slojevima tretirane jedinice. Nekad se nadoknada vrši samo u sloju nosioca (papira), a nekad i u bojenom odnosno sloju tiska. Imajući to na umu, čišćenje građe nekad može znatno doprinijeti boljoj čitljivosti sadržaja koji se digitalizira uklanjanjem nečistoća i mrlja, ali može i izmijeniti izvornu boju papira ili dimenzije tretiranog predmeta.

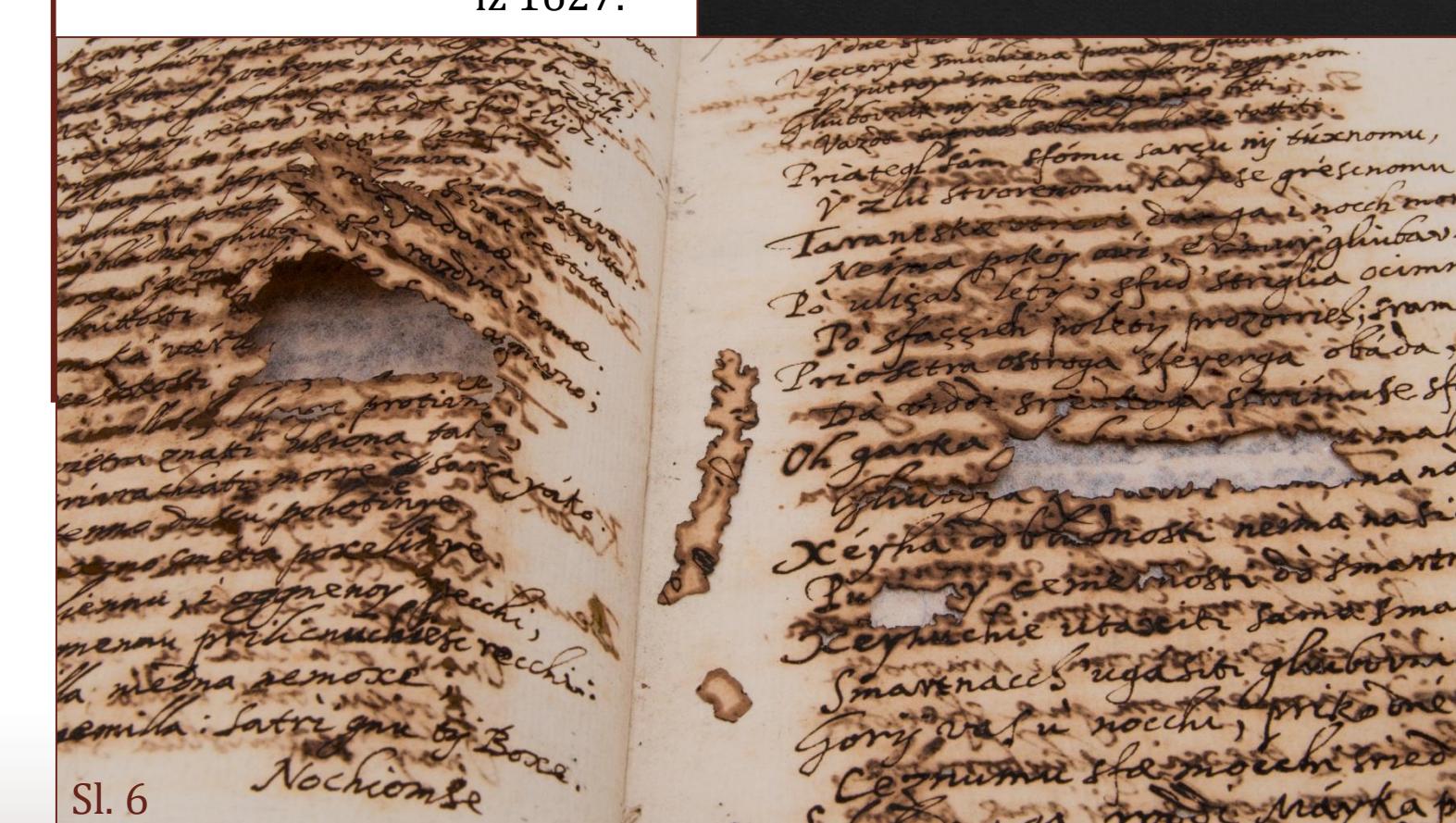
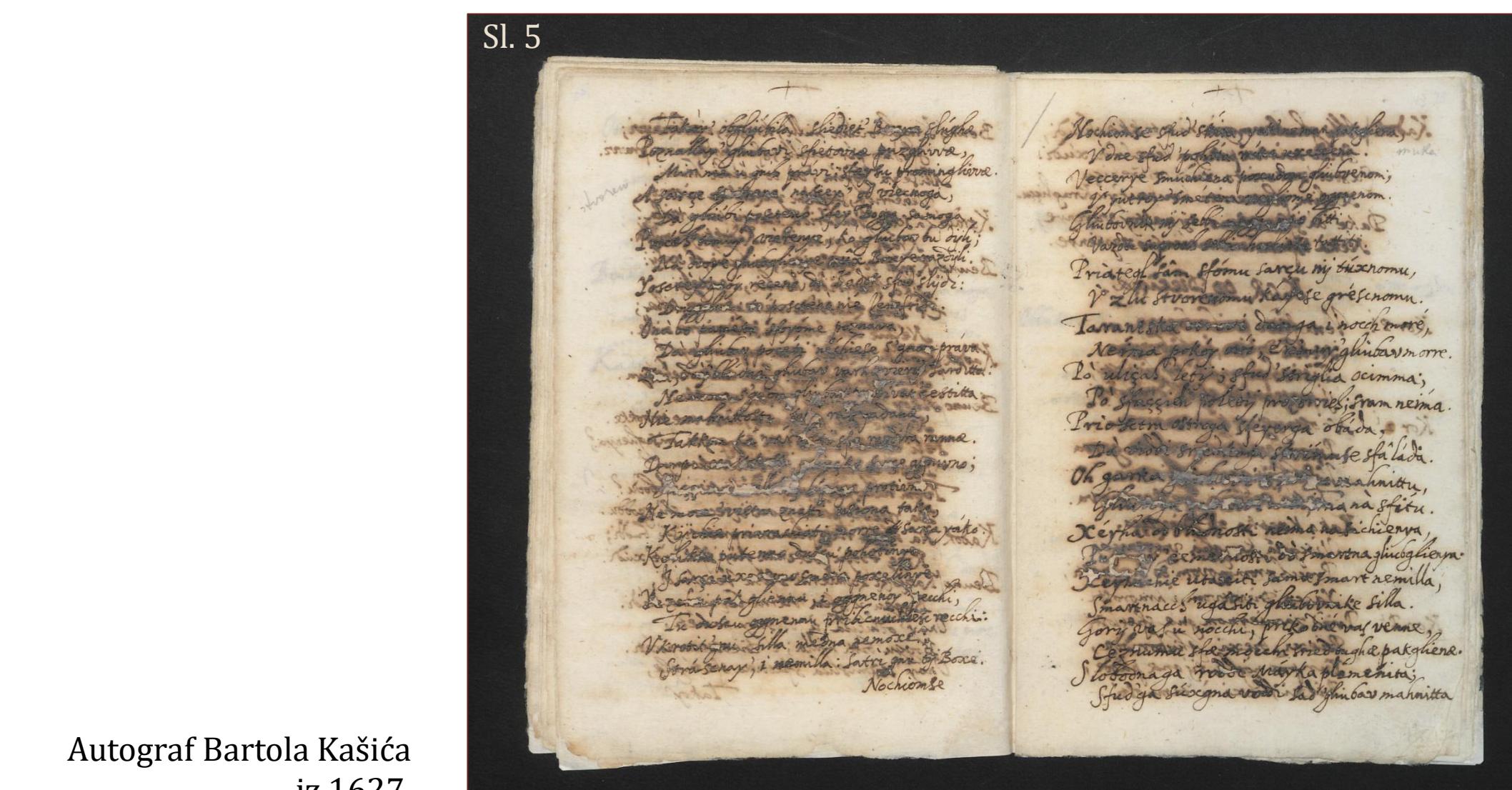

UMJESTO ZAKLJUČKA

Tehnološki razvoj nam omogućava uz tradicionalne digitalizacijske postupke stvaranje cjelevitih digitalnih predmeta koji uz digitaliziran sadržaj uključuju i multi i hiperspektralne snimke, 3D modele i drugo. Kako bi se dobilo najbolje za pisanu baštinu od obje metode zaštite, uputno je zajednički planirati oba procesa.

POSLIJE

Nadoknade također mogu vidno doprinijeti boljem sveukupnom dojmu predmeta koji se digitalizira, napose kad je riječ o građi koja ima primarno estetsku funkciju poput crteža, grafika i sličnog ukrasnog tiska. Na takav način ojačan list papira znatno je lakši za manipulaciju pa je time i manja vjerojatnost oštećenja pri samoj digitalizaciji. S druge strane, ista ta nadoknada može i smanjiti čitljivost ukoliko ju je nužno izvesti na način da djelomično prelazi preko dijelova izvornika, što je čest slučaj kod znatno oštećene građe koja se restaurira.

PRIJE I POSLIJE

Digitalizacija i prije i nakon konzervatorsko-restauratorskog zahvata bi se mogla smatrati rješenjem za nedostatke koji svaki od pristupa ima, ali se u tom slučaju postavlja pitanje isplativosti takvog pristupa, kako u smislu rada djelatnika koji sudjeluju u procesu digitalizacije, tako i u smislu prostora za pohranu dvostrukih datoteka. U konačnici, takav pristup bi oduzimao resurse nekoj drugoj jedinici pisane građe koja takvim pristupom ne bi bila digitalizirana, a time i lakše dostupna javnosti.

Zemljopisna karta Dalmatia Istria
Bosnia Servia Croatia e parte di
Schiavonia, 1684.

Sl. 8